Cena zł. 6.—

PRZEGLĄD PRZEMYSŁOWO-RZEMIEŚLNICZY

Rok II. Kraków, 1 marca 1946 Nr. 5

Zjazd przedstawicieli Izb Rzemieślniczych R. P. w Łodzi

W dniach 20 i 21 stycznia b. r. odbył się w Łodzi Zjazd przedstawicieli Izb Rzemieślniczych R. P. w obecności Dyr. Departamentu Przemysłu Miejscowego Ministerstwa Przemysłu Zbigniewa **Ehrenberga**, Naczelnika Wydziału Przemysłu Miejscowego Ministerstwa Przemysłu Kurzewskiego, oraz przedstawicieli Izb Rzemieślniczych: — Białystok: prezes Krukowski Franciszek, dyrektor Korsak Jan — Gdańsk: prezes Bernatowicz Edmund — Katowice: prezes Pojda Teofil, dyrektor Gorywoda Anzelm — Kraków: prezes Kozłowski Tadeusz, dyr. dr Hamerski Adam — Lublin: wiceprezes Maiński Bolesław, dyr. Całkowski Zygmunt — Łódź: prezes Kaucz Stanisław, dyr. Dobosz Stanisław — Poznań: prezes Zakrzewski Władysław, dyr. Sobkowski Franciszek — Rzeszów: dyr. dr Wytrwał Mieczysław — Warszawa: prezes Sadłowski Julian, dyr. mgr Mencel Jan — Szczecin: prezes Kuśnierkiewicz Ludwik — Wrocław: prezes Lazar Karol, dyr. Chmielewski Józef — Bydgoszcz: prezes Godek Piotr, dyr. Baciszewski Kazimierz — Kielce: prezes Lorenz Stanisław, dyr. Włosiński Stanisław.

Obrady zagaił prezes Izby Rzemieślniczej w Łodzi Kaucz, proponując na przewodniczącego prezesa Izby Rzemieślniczej w Poznaniu Wł. Zakrzewskiego, którego wybór zebrani przyjęli przez aklamację.

Sprawę t. zw. Izby urzędującej wyjaśnił Dyrektor Departamentu **Zbigniew Ehrenberg.** Wobec tego, że Związek Izb Rzemieślniczych R.P. do tej pory nie został restytuowany, rzemiosło polskie nie posiada instytucji, która by reprezentowała je wobec Centralnych Władz Państwowych. Zaradzić temu można przez powierzenie Izbie Rzemieślniczej w Warszawie pełnienia nieoficjalnie funkcji przedstawicielki Izb Rzemieślniczych całej Polski.

W dyskusji prezes Izby Rzemieślniczej w Gdańsku Bernatowicz, uznając potrzebę istnienia centralnej reprezentacji rzemiosła, zgłosił wniosek o powierzenie Izbie Rzemieślniczej w Warszawie pełnienia funkcji Izby urzędującej.

Dyrektor Izby rzemieślniczej w Łodzi Dobosz, wypowiadając się za wnioskiem, stanął na stanowisku, iż proponowane rozwiązanie tymczasowo jest konieczne, ale rzemiosło musi dążyć do stworzenia również i formalnej centralnej swej organizacji i jednym z zadań Izby urzędującej powinno być rozpoczęcie kroków, zmierzających do stworzenia takiej instytucji. Wreszcie uzupełnił wniosek, proponując utworzenie przy Izbie Rzemieślniczej w Warszawie zastępczego Zarządu dawnego Związku Izb Rzemieślniczych w postaci ciała kolegialnego, złożonego z 5 osób, reprezentujących pięć Izb, które by dawało wskazówki Izbie Rzemieślniczej w Warszawie w sprawach ogólnopolskich.

Prezes Izby Rzemieślniczej w Warszawie Sadłowski i dyr. Mencel, wyrażając zgodę imieniem reprezentowanej Izby na objęcie funkcji Izby urzędującej, przychylili się do uzupełniającego wniosku dyrektora Dobosza.

Prezes Sadłowski zaproponował, aby ciało kolegialne nazwać **„Międzyizbową Komisją Porozumiewawczą".**

Po dyskusji Zjazd jednogłośnie uchwalił:

Upoważnia się Izbę Rzemieślniczą w Warszawie do reprezentowania wszystkich Izb Rzemieślniczych R. P. wobec Centralnych Władz Państwowych;

Tworzy się przy Izbie Rzemieślniczej w Warszawie, jako Izbie urzędującej, Międzyizbową Komisję Porozumiewawczą. O posiedzeniach tej Komisji prezes Izby Rzemieślniczej w Warszawie zawiadamia wszystkie Izby, podając porządek obrad. Każda z Izb ma prawo przez swego przedstawiciela brać udział w obradach Komisji z głosem stanowczym, **natomiast Izby Rzemieślnicze w Warszawie, Łodzi, Poznaniu, Lublinie, Krakowie i Katowicach mają obowiązek uczestniczenia w obradach Komisji.**

Sprawę t. zw. funduszu reprezentacyjnego zreferował dyrektor Izby Rzemieślniczej w Warszawie Mencel, poczem na wniosek dyr. Dobosza uchwalono:

Zjazd upoważnia Międzyizbową Komisję Porozumiewawczą do uchwalenia budżetu Izby urzędującej, projekt którego przedstawi Izba Rzemieślnicza w Warszawie;

Międzyizbowa Komisja Porozumiewawcza ustali udział każdej z Izb w pokryciu wydatków Izby urzędującej przy zastosowaniu zasady proporcjonalności tego udziału do wysokości budżetu.

Następnie prezes Izby Rzemieślniczej w Warszawie Sadłowski Julian wygłosił referat p. t. „Struktura samorządu gospodarczego rzemiosła". Przypomniał przepisy ustawy z dnia 19. VII. 1939 r. o Izbach Rzemieślniczych i ich związku, która kładła nacisk na gospodarczą działalność Izb Rzemieślniczych, omówił zmiany w samorządzie gospodarczym rzemiosła, przeprowadzone po wyzwoleniu Polski spod okupacji oraz poinformował o projektach zmian w organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła, które zostały zapowiedziane przez czynniki rządowe. W końcu wysunął postulaty:

zwrócić się do Ministerstwa Przemysłu o wydanie rozporządzenia, ustalającego nową rozszerzoną listę rzemiosł, która w praktyce jest już stosowana;

zwrócić się do Ministerstwa Przemysłu o wydanie instrukcji dla podległych władz przemysłowych, by do czasu nowelizacji odnośnych przepisów prawa przemysłowego obowiązywał przymus należenia rzemieślników do cechów i zaopatrzenie tej instrukcji w odpowiednie sankcje;

zwrócić się do Ministerstwa Przemysłu z prośbą o pozostawienie Izb Rzemieślniczych w dotychczasowych formach organizacyjnych, jeśli by jednak wyższe względy przemawiały za połączeniem Izb Rzemieślniczych z innymi instytucjami, Izby proszą o połączenie ich organizacyjnie z drobnym przemysłem z wykluczeniem handlu.

W dyskusji nad referatem przedstawiciele Izb Rzemieślniczych w Krakowie, Lublinie, Poznaniu, Białymstoku, Gdańsku i Katowicach wypowiedzieli się zgodnie za tezami referenta, podkreślając, iż o ile chodzi o wprowadzenie przymusu cechowego, istnieje silna tendencja w tym kierunku wśród samych rzemieślników. Natomiast dyr. Dobosz zaproponował, aby sprawę listy rzemiosł przekazać do rozpatrzenia Międzyizbowej Komisji. Jeśli zaś chodzi o sprawę przymusu cechowego, zaznaczył, że przyczyną wadliwego działania organizacji cechowych nie

jest brak sankcji dla przepisów o przymusie, lecz same cechy, które nie wykazują odpowiedniej aktywności.

Następnie zabrał głos dyrektor **Ehrenberg**, który oświadczył:

Minister Przemysłu zapowiedział reformę samorządu gospodarczego i będzie ona przeprowadzona, aby samorząd mógł spełniać konkretne zadania, jakie zostaną mu przydzielone w ramach 3-letniego planu gospodarczego państwa. Zarówno Izbom Rzemieślniczym, jak i przemysłowo-handlowym trzeba dać warunki do spełnienia tych zadań. Jeżeli się mówi, że Izby Rzemieślnicze znajdują się pod obstrzałem, nie odpowiada to rzeczywistości, gdyż one jedne jedyne stanęły na wysokości zadania, a działalność ich jest dobrze oceniana nie tylko w sferach rządowych, ale i w społeczeństwie. Ale Izby działały w ramach ustaw sprzed 1. IX. 1939 r. Ten etap pracy się zakończył. Obecnie przed Izbami stoją zadania gospodarcze i dlatego z miejsca należy się na nie przestawić. Najsłabszym punktem samorządu rzemiosła są cechy, które są egoistyczne, gdy Izby natomiast obiektywne. — Cechy muszą nie tylko bronić rzemiosła, ale i podporządkować się ogólnym interesom. Jeżeli chodzi o przymus, to wprowadzić go ustawowo trzeba na pewnym etapie gospodarki planowanej, z chwilą zużytkowania surowców wolno-rynkowych i przejścia na produkcję z surowców przydzielonych. Nowelizacja prawa przemysłowego jak i ustawy o Izbach Rzemieślniczych jest niezbędna, ale nie można jej przeprowadzić drogą doraźnego zmieniania poszczególnych przepisów.

Na zakończenie swego przemówienia dyrektor **Ehrenberg** wezwał obecnych do pracy w szczerze demokratycznym duchu i do traktowania rzeczywistości nie pod kątem obecnych trudności, które są przemijające, ale dążąc do głębokich zasadniczych reform, które by rzemiosło włączyło w nurt, którym płynie nasza Ojczyzna.

Zjazd postanowił sprawę nowej listy rzemiosł przekazać Międzyizbowej Komisji Porozumiewawczej, a inne postulaty, wysunięte przez prezesa Sadłowskiego jednomyślnie uchwalił.

W drugim dniu Zjazdu obrady zagaił prezes Izby Rzemieślniczej w Łodzi Kaucz Stanisław, wzywając obecnych do uczczenia pamięci rzemieślników, którzy zginęli w walce o wolność lub zostali zamordowani przez okupantów. Obecni oddali hołd zmarłym przez powstanie i chwilę milczenia. Następnie prezes Kaucz poprosił na przewodniczącego Zjazdu prezesa Izby Rzemieślniczej w Poznaniu Wł. Zakrzewskiego, którego wybór zebrani przyjęli przez aklamację.

Przed rozpoczęciem obrad Zjazd uchwalił wysłanie depesz do Prezydenta Krajowej Rady Narodowej **Bolesława Bieruta**, Prezesa Rady Ministrów **Edwarda Osóbki-Morawskiego**, Marszałka **Rola-Żymierskiego** i Ministra Przemysłu **Hilarego Minca**.

Sprawę zawiązania Spółki z o. o., będącej wspólną organizacją Izb Rzemieślniczych R. P. zreferował Dyrektor Departamentu Ministerstwa Przemysłu **Zb. Ehrenberg**:

„Zgodnie z zapowiedzią ministra Przemysłu **H. Minca**, Państwo przystępuje do gospodarki planowanej, trzeba więc, aby w gospodarce tej wzięło odpowiedni udział rzemiosło. Ażeby rzemiosło polskie mogło zadania dane mu przez Państwo wykonywać, musi posiadać organizację, która by rozdzielała surowce pomiędzy rzemieślnicze zakłady pracy, a po ich przerobieniu rozprowadzała gotowe produkty zgodnie z planem państwowym.

Organizacja taka ma być stworzona na zasadach spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, której udziałowcami będą wszystkie Izby Rzemieślnicze oraz Centrale Zaopatrzenia i Zbytu, funkcjonujące przy Centralnych Zarządach Przemysłów. Izby Rzemieślnicze wniosą połowę kapitału zakładowego, drugą zaś dadzą Centralne Zarządy Przemysłów. Chociaż spółka taka będzie oparta na zasadach kapitalistycznych, jednak nie będzie w niej kapitału prywatnego, a tylko państwowy i społeczny. Już istnieje podobnego rodzaju organizacja: „Polskie Towarzystwo Handlu Zagranicznego", którego jednym z udziałowców jest Izba Rzemieślnicza w Warszawie. Tam jednak przeważa kapitał państwowy, gdy tymczasem w projektowanej spółce kapitał państwowy i społeczny równoważą się. Polskie Tow. Handlu Zagranicznego ma specjalne zadanie: organizowanie eksportu, natomiast jeśli chodzi o odcinek rzemiosła, to będzie ono wg planu państwowego otrzymywać konkretne zadania do wypełnienia. Spółka otrzyma wówczas odpowiedni przydział surowców, półfabrykatów i środków produkcji, zawrze umowy i rozdzieli zamówienia pomiędzy poszczególne rzemieślnicze zespoły pracy.

Spółka będzie kontrolowała tę produkcję, organizowała jej odbiór, a przede wszystkim ją finansowała. Zrozumiałym jest, że tego rodzaju organizacja jest niezbędna. Projekt umowy spółki został uzgodniony z Ministerstwem Przemysłu. Jeżeli rzemiosło będzie chciało zająć właściwe miejsce w ramach planu gospodarczego Państwa, musi podporządkować się dyrektywom i kontroli.

Na zakończenie przemówienia **dyr. Ehrenberg** zaapelował, aby stworzono zespoły pracy, gdyż zadania, które są do wykonania, przerastają możliwości pojedynczych warsztatów.

Przewodniczący podziękował dyr. Ehrenbergowi za wyjaśnienia, po czym dyrektor Izby Rzemieślniczej w Łodzi St. Dobosz zreferował projekt umowy Spółki. Na jego wniosek uchwalono nazwę Spółki: **„Rzemieślnicza Centrala Zaopatrzenia i Zbytu, Wspólna Organizacja Izb Rzemieślniczych R. P., Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością"**. Umowę Spółki przyjęto jednomyślnie.

Z kolei nastąpiło wyznaczenie członków Rady Nadzorczej Spółki: Z Izby Rzemieślniczej w Białymstoku: dyrektor Jan Korsak — w Bydgoszczy: prezes Piotr Godek — w Gdańsku: prezes Bernatowicz Edmund — w Katowicach: dyrektor Gorywoda Anzelm — w Kielcach: prezes Lorenz Stanisław — w Krakowie: prezes Kozłowski Tadeusz — w Lublinie: dyrektor Całkowski Zygmunt — w Łodzi: wicedyrektor Spoliński Władysław — w Poznaniu: prezes Zakrzewski Władysław — w Szczecinie: prezes Kuśnierkiewicz Ludwik — we Wrocławiu: prezes Lazar Karol — w Warszawie: prezes Sadłowski Julian.

Zapotrzebowanie rzemiosła na surowce

Izba Rzemieślnicza otrzymała tej treści pismo:

Nawiązując do decyzji ogólnopolskiego Zjazdu Izb Rzemieślniczych w Łodzi w dniu 21. 1. 1946 r. zawiadamiamy, że utworzona na tymże Zjeździe **Rzemieślnicza Centrala Zaopatrzenia i Zbytu, Wspólna Organizacja Izb Rzemieślniczych R. P. S-ka z o. o.** Warszawa, Zgoda 1, rozpoczęła konkretną działalność handlową.

Jak wiadomo — celem Centrali jest zakup i rozdział wszelkiego rodzaju surowców i środków produkcji dla zakładów, spółdzielni i rzemieślniczych zespołów pracy, oraz organizowanie zbytu wyrobów rzemieślniczych.

W planie pracy przewidziane jest otwarcie oddziałów przy Izbach Rzemieślniczych na terenie całego Państwa, do chwili jednak ukonstytuowania się oddziałów, wszelkie sprawy załatwiać będzie centrala w Warszawie.

Ponieważ już w chwili obecnej Centrala **ma konkretne możliwości uzyskania szeregu surowców**, w pierwszym rzędzie dla **branży metalowej, drzewno-budowlanej, włókienniczej, tapicersko-szczotkarskiej, papierniczej i skórzanej** — prosimy o możliwie najszybsze spowodowanie nadesłania nam przez poszczególne Cechy w okręgu P. T. Izby zestawienia zapotrzebowań członków Cechu na surowce i środki produkcji na okres 3 miesięcy, wzgl. również poważniejszych zapotrzebowań doraźnych.

Zapotrzebowania winny zawierać:

nazwy artykułów (z podaniem bliższego opisu, t. j. gatunku, klasy, wymiar), ilości oraz informację, czy tamt. rzemiosło może się zaopatrzyć w dany artykuł na „wolnym rynku" i po jakiej cenie. Jest to nam niezbędnie potrzebne celem stwierdzenia, czy uzyskiwane po cenach komercyjnych przydziały będą w ogóle dla rzemiosła cennikowo interesujące (przy porównaniu z cenami wolno-rynkowymi).

Zaznaczamy, że chodzi nam tylko o nadesłanie zapotrzebowań konkretnych i aktualnych, t. j. tylko na te artykuły, które rzemiosło będzie mogło natychmiast odebrać i gotówkowo opłacić.

Podkreślamy, że przydziały po cenach sztywnych mogą mieć miejsce jedynie dla robót, wykonywanych tylko dla Państwa i samorządu również wg. stawek sztywnych (w ramach umowy zbiorowej itp.). Wszelkie inne przydziały mogą być uzyskane tylko wg. cen komercyjnych.

Z uwagi na pilność sprawy, prosimy o jak najszybsze spowodowanie nadesłania nam odnośnych zapotrzebowań poszczególnych Cechów.

Rzemieślnicza Centrala Zaopatrzenia i Zbytu

*

Powiatowy Związek Cechów Rzemieślniczych, Kraków, Sławkowska 13/15, prosi Zarządy Cechów ze swojego terenu działania, o natychmiastowe zgłaszanie zapotrzebowań na surowce, w biurze w godz. od 10—13, które następnie będą przesłane Izbie Rzemieślniczej do dalszego załatwienia.

Dekret
z dnia 21 grudnia 1945 r.
o podatku obrotowym

Podajemy niektóre artykuły dekretu:

Dział I.

Obowiązek podatkowy.

Art. 1. 1. Podatkowi podlegają prywatno-prawne zawodowe i odpłatne świadczenia rzeczy lub usług, wykonywane na obszarze Rzeczypospolitej.

2. Obowiązek podatkowy istnieje niezależnie od tego, czy wykonywanie świadczeń objętych ust. 1. odbywa się z zachowaniem warunków prawem przepisanych.

Art. 2. 1. Obowiązek podatkowy ciąży na osobach fizycznych, prawnych oraz spadkach wakujących (nieobjętych), wykonywujących świadczenia objęte art. 1.

2. Jeżeli świadczenia są wykonywane przez spółki jawne, komandytowe oraz spółki nie będące spółkami handlowymi — obowiązek podatkowy ciąży na tych spółkach.

Wolne od podatku są:

5. nauczanie w zakładach naukowych oraz praca zawodowa nauczycieli i wychowawców młodzieży;

6. twórczość lub działalność naukowa, oświatowa, artystyczna, literacka i publicystyczna nie połączona z prowadzeniem przedsiębiorstwa;

7. czynności polegające przeważnie na pracy fizycznej, której celem nie jest wytwarzanie lub przetwarzanie i które też nie są rzemiosłem w rozumieniu prawa przemysłowego;

8. świadczenia spełniane za wynagrodzeniem, podlegającym podatkowi od wynagrodzeń;

12. świadczenia stołówek prowadzonych przez zakłady pracy, zrzeszenia pracownicze, działające na podstawie prawa o stowarzyszeniach oraz związki zawodowe, a użytkowanych wyłącznie przez pracowników tych zakładów, członków stowarzyszeń lub związków oraz ich rodziny;

13. świadczenia pracowniczych kas ubezpieczeń oraz prowadzonych przez zrzeszenia pracownicze, wolno-zawodowe i związki zawodowe kas pomocy członkom tych zrzeszeń lub związków (emerytalnych, pożyczkowo-oszczędnościowych, pogrzebowych itp.);

14. świadczenia prowadzonych lub utrzymywanych przez Państwo, związki samorządowe, zrzeszenia działające na podstawie prawa o stowarzyszeniach lub prawa przemysłowego, związki zawodowe, instytucje dobroczynne lub fundacje:

a) burs, internatów, urządzeń o celach opieki społecznej, jeżeli te świadczenia są spełniane na rzecz osób, korzystających z opieki,

b) bibliotek, czytelni, świetlic, muzeów, galerii sztuki i przedsięwzięć wystawowych;

17. przedstawienia sceniczne, choreograficzne oraz produkcje wokalne i muzyczne z wyjątkiem produkcyj, wykonywanych w zakładach gastronomicznych oraz z wyjątkiem wyświetlania filmów, choćby połączonego z innego rodzaju produkcjami;

18. przemysł ludowy i domowy oraz praca chałupnicza oraz rzemieślnicza, wykonywane ubocznie przez rolników lub pracowników rolnych osobiście albo z udziałem najwyżej jednego członka najbliższej rodziny;

21. kwoty za dostarczone spółdzielniom przez związek rewizyjny do użytku tychże spółdzielni księgi handlowe, druki, podręczniki, czasopisma, plakaty lub inne środki propagandy spółdzielczości;

22. spółdzielnie wykonywujące świadczenia zwolnione od podatku na podstawie pkt 5—8;

23. świadczenia wykonywane przez członków spółdzielni — rzemieślników, chałupników oraz osoby trudniące się przemysłem ludowym na rachunek spółdzielni rzemieślniczych, wymienione w art. 17 ust. 1 pkt. 3 lit. b).

Art. 4. 1. Obowiązek podatkowy powstaje z chwilą rozpoczęcia wykonywania świadczeń podlegających podatkowi (art. 1).

2. Obowiązek podatkowy kończy się z upływem roku podatkowego, w ciągu którego zaprzestano wykonywania świadczeń podlegających podatkowi lub ukończono rozrachunek z tytułu dokonanych świadczeń (art. 15 ust. 3 i 4).

Art. 5. Rokiem podatkowym jest rok kalendarzowy, w którym powstaje obrót podatkowy (art. 15 i 16).

Dział II.

Obowiązek zgłoszenia.

Art. 6. 1. Obowiązek podatkowy należy corocznie zgłosić. Zgłoszenia dokonywa się przez nabycie kart rejestracyjnych. Obowiązek zgłoszenia nie dotyczy osób, wykonywujących wyłącznie świadczenia zwolnione od podatku na podstawie art. 3.

2. Kartę rejestracyjną nabywa się:

1) na każdy należący do przedsiębiorstwa oddzielny zakład handlowy, usługowy, przemysłowy, rzemieślniczy i górniczy oraz na każdy oddzielny skład;

2) na każde przedsiębiorstwo handlu obnośnego, rozwoźnego i jarmarcznego, na każde przedsiębiorstwo wyrębu lasu oraz na każde przedsiębiorstwo wykonywane bez utrzymania oddzielnych zakładów;

3) na każde zajęcie zawodowe i wszelkie inne zatrudnienia o celach zarobkowych.

Art. 7. 1. Za oddzielny zakład handlowy lub usługowy uważa się stałe lub ruchome, zamknięte lub otwarte pomieszczenie albo część takiego pomieszczenia, albo dwa lub więcej bezpośrednio ze sobą połączonych lub znajdujących się w obrębie jednego obejścia pomieszczeń, w których dokonywa się czynności handlowych lub usługowych.

3 Za oddzielny zakład przemysłowy (wytwórnię, pracownię, warsztat, zakład rzemieślniczy) uważa się stałe lub ruchome zamknięte lub otwarte pomieszczenie albo część takiego pomieszczenia, albo też dwa lub więcej pomieszczeń, bądź znajdujących się w obrębie jednego obejścia, bądź też stanowiących jednolity zespół gospodarczy i służących do jednego rodzaju produkcji lub choćby do kilku rodzajów, jeżeli stanowią one kolejne stopnie obróbki albo przeróbki tych samych materiałów i wytworów lub znajdują się w związku uzasadnionym potrzebami głównej produkcji.

5. Za oddzielny skład uważa się zamknięte lub otwarte pomieszczenie albo część takiego pomieszczenia albo dwa lub więcej bezpośrednio połączonych ze sobą pomieszczeń poza obrębem zakładu, służących wyłącznie do przechowywania, przesuszania, oczyszczania, sortowania, brakowania, przeładowywania lub pakowania towarów przeznaczonych do sprzedaży, również do przechowywania maszyn, narzędzi, surowców i materiałów niezbędnych do produkcji, tudzież zapasów żywności, odzieży itp. artykułów służących do zaopatrywania własnych robotników.

10. Za obejście w rozumieniu niniejszego dekretu uważa się wszelkiego rodzaju budynki i budowle wraz z podwórzami, placami składowymi, przejściami, dojazdami itp. gruntami, przylegającymi do budynków i budowli, o ile należą one do jednej osoby lub kilku osób w częściach ułamkowych i nie są przedzielone ulicą, placem publicznym lub obcą własnością.

Art. 9. 1. Jeżeli przedsiębiorstwo przemysłowe oprócz zakładu przemysłowego prowadzi także zakład handlowy celem sprzedaży w nim wytworów własnej produkcji, zakład handlowy uważa się za oddzielny w rozumieniu art. 6 ust. 2 pkt 1.

2. Sprzedaż własnych wytworów do-

konywana w tym samym obejściu, w którym mieści się zakład przemysłowy, nie stanowi oddzielnego zakładu handlowego.

Wedle **art. 10. Cena karty rejestracyjnej wynosi dla zakładów rzemieślniczych w obrocie rocznym ponad 1.000.000 zł. — 1.500 zł. dla zakładów rzem. zaś o obrocie rocznym do 1.000.000 zł. — 300 zł., 150 zł. lub 100 zł. zależnie od tego czy zakład ten znajduje się w miastach ponad 100.000 mieszk. — do 100.000 mieszkańców, lub w gminach wiejskich.**

Art. 11. 1. Podstawą do zaliczenia miejscowości na dany rok podatkowy do jednej z grup, wymienionych w art. 10, jest stan na dzień 1 grudnia roku bezpośrednio poprzedzającego rok podatkowy.

2. W przypadkach, w których cena karty rejestracyjnej jest uzależniona od wysokości obrotu, za obrót przyjmuje się kwotę ostatniego obrotu ustalonego choćby jeszcze nieprawomocnie przy wymiarze podatku obrotowego, a w zakładach (przedsiębiorstwach) nowopowstałych — kwotę obrotu, zadeklarowaną przez podatnika. Jeżeli okaże się, że obrót przez podatnika osiągnięty lub ustalony przy choćby jeszcze nieprawomocnym wymiarze podatku obrotowego przekroczył kwotę 1.000.000 zł, na podatniku ciąży obowiązek dopłaty do ceny pierwotnie nabytej karty rejestracyjnej w ciągu dni siedmiu, licząc od dnia otrzymania decyzji lub osiągnięcia wyższego obrotu. Dopłatę uiszcza się w stosunku całorocznym, jeżeli zakład (przedsiębiorstwo) uruchomiono przed dniem 1 lipca, w stosunku zaś półrocznym, jeżeli uruchomienie nastąpiło w dniu lub po dniu 1 lipca.

Art. 12. Na przedsiębiorstwa lub zajęcia wykonywane w dwóch lub więcej miejscowościach, dla których przewidziane są różne ceny kart rejestracyjnych, nabywa się karty rejestracyjne według ceny, odpowiadającej miejscowości, dla której przewidziano cenę najwyższą.

Art. 13. 1. Karty rejestracyjne nabywa się na każdy rok podatkowy w miesiącu styczniu tegoż roku.

2. Jeżeli wykonywanie przedsiębiorstwa lub zajęcia rozpoczęto albo też zakład lub skład otworzono w ciągu roku podatkowego — kartę rejestracyjną należy nabyć przed rozpoczęciem odpowiedniej działalności. Cena karty wynosi pełną kwotę określoną w art. 10, jeżeli działalność rozpoczęto przed dniem 1 lipca, a połowę tej kwoty, jeżeli działalność rozpoczęto w dniu lub po dniu 1 lipca.

3. Na przedsiębiorstwa, wykonywane w miejscowościach uzdrowiskowych i leczniczych sezonowo, tj. nie dłużej niż przez 6 miesięcy w ciągu roku, można nabywać karty rejestracyjne za cenę wynoszącą połowę kwoty określonej w art. 10. W innych miejscowościach na przedsiębiorstwa sezonowe można nabywać karty rejestracyjne za połowę ceny (art. 10) za zezwoleniem właściwego urzędu skarbowego (rewizyjnego). Jeżeli przedsiębiorstwo wykonywane jest w dalszym ciągu po upływie okresu sześciomiesięcznego, na podatniku ciąży obowiązek dopłacenia różnicy między ceną całoroczną i półroczną karty w ciągu siedmiu dni od upływu okresu sześciomiesięcznego.

Art. 14. 1. Karta rejestracyjna jest ważna na okres, na który została nabyta.

2. Zmiana miejsca wykonywania przedsiębiorstwa (położenia zakładu) lub zajęcia nie powoduje obwiązku ponownego nabycia karty rejestracyjnej pod warunkiem zawiadomienia w ciągu dni siedmiu, licząc od dnia rozpoczęcia czynności związanych z przeniesieniem, zarówno urzędu skarbowego (rewizyjnego), który wydał kartę, jak i urzędu skarbowego (rewizyjnego), właściwego dla nowego miejsca wykonywania przedsiębiorstwa (położenia zakładu) lub zajęcia. Jeżeli w nowym miejscu wykonywania przedsiębiorstwa (położenia zakładu) lub zajęcia obowiązują wyższe ceny kart rejestracyjnych, na podatniku ciąży obowiązek dopłacenia w ciągu siedmiu dni, licząc od dnia rozpoczęcia czynności związanych z przeniesieniem, różnicy cen w urzędzie skarbowym (rewizyjnym), właściwym dla nowego miejsca wykonywania przedsiębiorstwa (położenia zakładu) lub zajęcia.

3. W razie zaginięcia karty rejestracyjnej urząd skarbowy (rewizyjny), który wydał kartę, wystawi na prośbę podatnika zaświadczenie, stwierdzające nabycie karty.

Dział III.

Podstawa opodatkowania.

Art. 15. 1. Podstawę opodatkowania stanowi obrót.

2. Obrotem jest odpłata za świadczenie będące przedmiotem podatku (art. 1), poza przypadkami wymienionymi w art. 16.

3. Jeżeli jednak w przypadku wykonania częściowego, umowa o świadczenie nie zawiera danych, umożliwiających określenie należności za spełnione świadczenie, to obrót stanowi zapłata rzeczywiście w roku podatkowym otrzymana.

5. Nie wlicza się do obrotów państwowych i komunalnych podatków oraz opłat pośrednich, pobieranych od towarów wytwarzanych przez podatnika, jak również wszelkich innych podatków i opłat, które obciążają lub mogą obciążyć obrót.

6. Wyłącza się z obrotu po udowodnieniu prawidłowo prowadzonymi księgami handlowymi koszty przewozu i ubezpieczenia towarów wyłożone za nabywcę, wartość zwróconych towarów, udzielonych bonifikat i skont oraz sumę odsetek prolongacyjnych pobranych przy świadczeniach rzeczy, jeżeli zwrot towaru, udzielenie bonifikaty lub skonta albo pobranie odsetek prolongacyjnych dotyczy świadczeń dokonanych w tym samym roku podatkowym, w którym powstał obrót, lub w roku poprzedzającym rok podatkowy.

Art 17. 1. Stawki podatku wynoszą:

1) 1% — a) od obrotów, osiągniętych z wykonywania przedsiębiorstw wydawnictw książek, dzienników, oraz czasopism, drukowanych na obszarze Rzeczypospolitej.

2) 2% — a) od obrotów osiągniętych ze sprzedaży lub wymiany nabytych w tym celu nieprzerobionych towarów z wyjątkiem obrotów osiągniętych przez podatników wymienionych w pkt 1) lit b). oraz z wyjątkiem sprzedaży w aptekach,

Nie uważa się za przerób towaru czynności przygotowawczych, dokonywanych zgodnie z istniejącymi zwyczajami przed sprzedażą tych towarów w przedsiębiorstwach handlowych lub na ich zlecenie w obcych przedsiębiorstwach przemysłowych.

3) 1,5% — a) od obrotów, osiągniętych ze sprzedaży lub wymiany surowców, półwyrobów lub wyrobów gotowych wytworzonych na rachunek własny we własnym lub obcym przedsiębiorstwie przez zatrudniające do 50 robotników i zatrudnionych przy produkcji udziałowców spółdzielnie należące do związków rewizyjnych.

b) od obrotów osiągniętych przez spółdzielnie, należące do związków rewizyjnych i zrzeszające rzemieślników, chałupników oraz osoby trudniące się przemysłem ludowym lub domowym, ze sprzedaży lub wymiany wyrobów gotowych, wytworzonych sposobem rzemieślniczym przez spółdzielnię lub na jej rachunek przez jej członków.

7) 4% — od wszystkich niewymienionych w punktach poprzedzających obrotów.

2. Przewidziane w ust. 1 stawki dotyczą poszczególnych rodzajów świadczeń. Jeżeli podatnik wykona świadczenia kilku rodzajów podlegające różnym stawkom — do każdego rodzaju świadczeń stosuje się stawkę właściwą dla danego rodzaju świadczenia. Jeżeli świadczenie usług połączone jest ze świadczeniem nabytych lub wytworzonych w tym celu towarów, obrót osiągnięty z tego tytułu podlega stawce właściwej dla obrotu za świadczenia usług.

4. Dla podatników, którzy wbrew przepisom nie prowadzą w ogóle ksiąg handlowych, uproszczonych lub podatkowych albo prowadzą je nieprawidłowo, podwyższa się o 50% stawki podatku wymienione w ust. 1. pkt 1) lit. a) pkt 4), pkt 6) i 7). W przypadku rozpoczęcia prowadzenia ksiąg w ciągu roku podatkowego podwyżka stawek podatku ustaje z końcem miesiąca, w którym rozpoczęto prowadzenie ksiąg.

Art. 18. Upoważnia się Ministra Skarbu do wprowadzenia w drodze rozporządzenia obowiązku wpłacania zaliczek na podatek obrotowy dla wszystkich lub niektórych grup podatników. Rozporządzenie to kreśli sposób obliczania zaliczek i terminy ich płatności.

Art. 19. Różnica pomiędzy ustaloną przez władzę wymiarową za rok podatkowy kwotą podatku a kwotę należnych zaliczek płatna jest w ciągu miesiąca od dnia doręczenia decyzji.

Dział IV.

Zryczałtowanie i scalenie podatku.

Art. 20. Upoważnia się Ministra Skarbu do zryczałtowania w drodze rozporządzenia poboru podatku od podatników, nie prowadzących ksiąg handlowych, bez ustalenia sum obrotu w poszczególnym przypadku. Ryczałtem mogą być objęte równocześnie podatek oraz należność za kartę rejestracyjną. Rozporządzenie Ministra Skarbu ustali również sposób zryczałtowania podatku oraz terminy płatności.

Art. 21. Upoważnia się Ministra Skarbu do wprowadzenia w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami scalonego podatku obrotowego od obrotów, wynikających ze sprzedaży poszczególnych rodzajów towarów przez poszczególnych podatników, od wszystkich lub niektórych rodzajów faz i rodzajów obrotów. Stawki tego podatku mogą być ustalone od jednostki wagi lub od sztuki. Na wniosek Ministra Skarbu przedstawiony w porozumieniu z Prezesem Centralnego Urzędu Planowania może Rada Ministrów ustalać stawki scalonego podatku obrotowego wyższe od stawek, jakieby wy-

nikły ze zsumowania stawek podatku obrotowego za poszczególne fazy i rodzaje obrotów.

Dział V.

Ulgi.

Art. 22 Minister Skarbu może w drodze rozporządzeń zwalniać od podatku całkowicie lub częściowo poszczególne rodzaje świadczeń w całym Państwie lub na poszczególnych jego obszarach.

Art. 23. Urząd skarbowy (rewizyjny) może zwolnić od podatku podatników, których podatek nie przewyższałby kwoty 1.000 zł. w stosunku rocznym.

Dział VI.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 24. Z dniem wejścia w życie niniejszego dekretu tracą moc wszelkie przepisy w przedmiotach nim unormowanych.

2. Przepisy wymienione w ust. 1 stosuje się jednak do podatku obrotowego oraz do opłat rejestracyjnych, przypadających za czas do dnia 31 grudnia 1945 r.

Art .26. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 1946 r.

Dekret

z dnia 21 grudnia 1945 r.

o upoważnieniu Ministra Skarbu do wypuszczenia Premiowej Pożyczki Odbudowy Kraju 1946 r.

Art. 1. 1. Upoważnia się Ministra Skarbu do wypuszczenia w 1946 roku w drodze publicznej subskrypcji wewnętrznej premiowej pożyczki państwowej w obligacjach na okaziciela pod nazwą „Premiowa Pożyczka Odbudowy Kraju 1946 r.".

2. Kwotę pożyczki ustali Minister Skarbu po zamknięciu subskrypcji w drodze rozporządzenia.

Art. 2. Wpływy z pożyczki przeznaczone są wyłącznie na cele odbudowy kraju.

Art. 3. Pożyczka umorzona będzie do dnia 15 kwietnia 1969 r. w terminach i ratach, ustalonych przez Ministra Skarbu w drodze rozporządzenia.

Art. 4. 1. Odsetki, przypadające od całej kwoty pożyczki przy stopie procentowej, nie przekraczającej 4 od sta w stosunku rocznym, rozdzielone będą w postaci premii pomiędzy obligacje, oznaczone drogą losowania.

2. Z wylosowaniem premii obligacja podlega umorzeniu.

Art. 5. Kapitał pożyczki zabezpiecza się całym majątkiem ruchomym i nieruchomym Państwa.

Art. 6. Obligacje pożyczki mają wszelkie prawa papierów pupilarnych i mogą być używane do lokowania kapitałów osób, pozostających pod opieką i kuratelą, kapitałów fundacyjnych, kościelnych i korporacyj publicznych.

Art. 7. 1. Obligacje pożyczki będą przyjmowane według ich wartości imiennej na podatek od spadków i darowizn do kwoty zł. 50.000 od każdego płatnika tego podatku.

2. Obligacje pożyczki i premie wolne są od zajęcia egzekucyjnego do kwoty zł. 10.000.

Art. 8. 1. Subskrybentom obligacji pożyczki służy prawo pierwszeństwa, przy równych kwalifikacjach z innymi osobami zainteresowanymi, w otrzymaniu z publicznych przetargów zamówień na dostawy i roboty dla władz, urzędów, instytucyj i przedsiębiorstw państwowych i samorządowych, w szczególności, jeżeli zamówienia te związane są z odbudową kraju, lub prawo pierwszeństwa, przy równych kwalifikacjach z innymi, w otrzymaniu zezwoleń na prowadzenie **przedsiębiorstw transportowych oraz zakładów przemysłowych i handlowych, jak** również w otrzymaniu przydziału środków transportowych, maszyn i lokali, potrzebnych do prowadzenia przedsiębiorstw.

2. Przedsiębiorstwom handlowym subskrybującym pożyczkę, służy prawo pierwszeństwa, przy równych kwalifikacjach z innymi, w otrzymaniu koncesji we wszystkich dziedzinach, w których handel prywatny dopuszczony jest w charakterze koncesjonariusza.

3. Poszczególni Ministrowie, każdy w swoim zakresie działania mogła w porozumieniu z Ministrem Skarbu ustalać dodatkowe przywileje pierwszeństwa dla subskrybentów pożyczki w świadczeniach niepowszechnych Państwa, jak również ustalać dla nich specjalne uprawnienia.

4. Ubieganie się o prawo pierwszeństwa lub specjalne uprawnienie, przewidziane w ustępach poprzedzających, jest uzależnione od wykazania przez zainteresowanego subskrybenta, że zadeklarował i wpłacił na pożyczkę sumę, odpowiadającą jego stanowi majątkowemu i dochodowi, oraz od złożenia subskrybowanych obligacyj pożyczki do depozytu w upoważnionych do tego instytucjach bankowych wraz z dowodami wpłaty sumy subskrybowanej.

5. Obligacje, zdeponowane stosownie do przepisu ust. 4, mogą być podjęte z depozytu, jeżeli prawo pierwszeństwa lub uprawnienie, o które ubiega się subskrybent, nie zostało mu przyznane, a w przypadku przyznania tego prawa lub uprawnienia — po upływie roku od dnia złożenia obligacyj do depozytu. Obligacje mogą być podjęte z depozytu również w przypadku wylosowania ich do umorzenia.

6. Prawo pierwszeństwa lub specjalne uprawnienie może być przyznane uprawnionemu tylko raz jeden.

Art. 9. Obligacje pożyczki oraz premie ulegają przedawnieniu po upływie lat 10 od dnia, w którym stały się płatne na skutek wylosowania.

Art. 11. 1. Wszystkie inne warunki pożyczki oraz warunki jej wypuszczenia, nie ustalone w dekrecie niniejszym, ustali Minister Skarbu w drodze rozporządzenia.

2. Miejsce, termin rozpoczęcia i czas trwania subskrypcji pożyczki oraz inne warunki subskrypcji, ustali Minister Skarbu w obwieszczeniu, ogłoszonym w Monitorze Polskim.

Art. 12. 1. Minister Skarbu może zarządzić przyjmowanie przedpłat na pożyczkę jeszcze przed otwarciem subskrypcji.

2. Przedpłaty, dokonane przed otwarciem subskrypcji, podlegają zarachowaniu na poczet sumy, zadeklarowanej przez przedpłacającego po otwarciu subskrypcji, pod warunkiem dołączenia do deklaracji subskrypcyjnej dowodu wpłaty.

3. Kwoty, wpłacone tytułem przedpłat, a nie zadeklarowane przez przedpłacającego po otwarciu subskrypcji stosownie do przepisu ust. 2, ulegają przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa i będą użyte na cele odbudowy kraju.

4. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio do wpłat, dokonanych przy subskrypcji pożyczki, jeżeli subskrybent nie uiścił wszystkich rat na pożyczkę, do których wpłacenia zobowiązał się w deklaracji subskrypcyjnej.

Do

Szanownej Redakcji „Przeglądu Rzemieślniczo-Przemysłowego"

w Krakowie

Poczuwamy się do obowiązku powiadomienia Redakcji, że zamieszczone na łamach pisma ogłoszenie naszej firmy przyniosło nam konkretne korzyści.

Firma nasza otrzymała poważne zamówienie na dostawę wyrobów, przy czym wyraźnie zaznaczono, że zamówienie skierowano na skutek ogłoszeń zamieszczonych w „Przeglądzie".

Podając powyższe do wiadomości Redakcji, życzymy rozwoju pisma dla dobra rzemiosła, co już stwierdziliśmy dowodnie w naszej firmie.

Kraków, 18 lutego 1946.

Wytwórnia chemiczna „Krakus"
S. z o. o.
Kraków, Krowoderska 73

Nowe kadry fachowców zasilają rzemiosło Wybrzeża

Izba Rzemieślnicza w Gdańsku w dążeniu do podniesienia poziomu rzemiosła na terenie tut. województwa przeprowadza b. intensywnie akcję organizacyjną, umożliwiającą uczniom składanie egzaminów czeladniczych, a rzemieślnikom egzaminów mistrzowskich.

W wyniku jednego z przeprowadzonych egzaminów mistrzowskich odbyła się uroczystość wręczenia 28 dyplomów mistrzowskich Cechu Rzeźniczo-Wędliniarskiego, w której wzięli udział: przedstawiciel Delegatury Rządu dla Spraw Wybrzeża dyrektor M. Szymański, Prezes Izby Rzemieślniczej Edm. Bernatowicz, Dyrektor Izby mgr. St. Pukasiewicz, przedstawiciele Zarz. Miejskiego, Spółdzielczości oraz Związków Zawodowych. Po wysłuchaniu Mszy św. odbyła się uroczystość wręczenia dyplomów, w czasie której zabrał głos dyr. Szymański, podkreślając znaczenie Cechów w odbudowie życia gospodarczego Polski oraz nadmieniając, że dyplom mistrza zobowiązuje do sumiennej i dokładnej pracy, aby towary polskie znalazły uznanie nietylko w kraju ale i za granicą.

Starszy Cechu — Mateusz Frąckiewicz podał młodym mistrzom wytyczne w ich pracy zawodowej i społecznej. W imieniu absolwentów odpowiedział Kazimierz Paciorkiewicz, podkreślając zasługi Izby Rzemieślniczej nad podniesieniem poziomu rzemiosła gdańskiego, jak i prezesa Powiatowego Związku Cechów Rzemieślniczych M. Wierzbickiego i Starszego Cechu Rzeźniczo-Wędliniarskiego M. Frąckiewicza, którzy poważnie przyczynili się do zorganizowania Cechu.

Działalność Instytutu Rzemieślniczo-Przemysłowego w Krakowie

Instytut Rzemieślniczo-Przemysłowy w Krakowie, Smoleńsk 9, rozwijając po okresie wojennym swoją działalność, pracuje wydatnie dla dobra rzemiosła, mając na celu podniesienie zawodowe i kulturalne rzemieślników. Ze względu na potrzeby sfer rzemieślniczych, opracował program kursów zawodowych na rok szkolny 1945/46. Do chwili obecnej przeprowadził Instytut 9 kursów przy udziale 350 uczestników:

Kurs kroju i szycia damskiego,
kurs stolarski,
kurs krawiectwa męskiego,
kurs krawiectwa damskiego,
kurs radiotechniczny,

kurs przygotowawczy do egzaminów czeladniczych.

Obejmując swą działalnością całe województwo krakowskie, urządził 3 kursy zamiejscowe:

kurs przygotowawczy do egzaminów czeladniczych w Jordanowie,

kurs przygotowawczy do egzaminów mistrzowskich w Jordanowie

kurs przygotowawczy do egzaminów czeladniczych w Żarnowcu.

Poza tym przewiduje się urządzenie jeszcze w bieżącym roku szkolnym:

drugiego kursu kroju męskiego i damskiego w Krakowie,

kursów przygotowawczych do egzaminów czeladniczych różnych zawodów,

kursu spawania i cięcia metali,

kursu trykotarstwa maszynowego, kursu kroju męskiego i damskiego w Tarnowie,

w związku z zapotrzebowaniem przez Ministerstwo Przemysłu sił rzemieślniczych dla ziem zachodnich, opracowuje się program kursów z zakresu: bieliźniarstwa, krawiectwa i tkactwa.

W pracowniach warsztatowych Instytutu szkoli się uczni rzemieślniczych pod kierunkiem fachowym instruktorów. Z pracowni tych korzystają również uczestnicy kursów zawodowych.

Pracownia Psychotechniczna, uruchomiona po przerwie wojennej w r. 1945 pod kierunkiem prof. dr M. Kreutza, przeprowadza badania uczniów wstępujących na praktykę rzemieślniczą. Do tej pory zbadano 450 uczniów.

Kompletuje się w dalszym ciągu zniszczone przez okupanta aparaty psychotechniczne i przygotowuje badania uczniów w szkołach powszechnych i zawodowych.

W zakresie akcji wydawniczej, która ze względu na brak środków materialnych jest bardzo ograniczoną, przystąpił Instytut do opracowania słownika rzemieślniczego dla działów: stolarskiego, ślusarskiego, kowalskiego i elektrotechnicznego. Słownik ten zostanie wydany w najbliższym czasie.

Poza tym Instytut jest w stałym kontakcie z pokrewnymi instytucjami i światem rzemieślniczym, udziela porad w sprawach dokształcania zawodowego, uprawnień rzemieślniczych, zatrudnienia w rzemiośle itp.

O jakość i artystyczną formę wyrobów rzemiosła

W związku z koniecznością podniesienia poziomu artystycznego naszego rękodzieła, rzemiosła i przemysłu artystycznego odbyła się 14 bm. w Prezydium Izby Rzemieślniczej w Krakowie konferencja, w której wzięli udział: z ramienia Państwowego Instytutu Sztuk Plastycznych w Krakowie dyr. Wiesław Zarzycki i prof. W. Chomicz, z Izby Rzemieślniczej wiceprezes A. Rybka, radca L. Kotlarczyk, dyr. dr A. Hamerski oraz ref. art. J. Siemion-Siemieński.

Konferencja o charakterze informacyjnym ma być wstępem do ściślejszej współpracy czynników artystycznych z Samorządem gospodarczym rzemiosła.

Kraków będący ośrodkiem najmniej zniszczonym przez działania wojenne, mający chlubne tradycje w zakresie rzemiosła, winien promieniować na całą Polskę nie tylko jakością swoich wyrobów, ale i ich artystyczną formą. Dążeniem Izby Rzemieślniczej w Krakowie jest, aby krakowski ośrodek rzemieślniczy spełnił swe zadanie nie tylko w zakresie odbudowy materialnej, lecz i kulturalnej.

Ponieważ Kraków posiada najstarszą uczelnię w zakresie przemysłu artystycznego w Polsce, a jest nią

Sztuka w rzemiośle stolarskim

Nowa rzeczywistość stwarza nam nowe warunki życia, a tym samym i warunki mieszkania. Stoją przed nami nowe rodzaje bytowania, inne i nowe podejście do pracy. Rzemiosło w Polsce przestaje być dziś już tylko wyłącznie zagadnieniem gospodarczym. Jest ono również ważnym zagadnieniem estetyki. Rzemieślnik staje przed nowymi zadaniami. Podstawą jego twórczości powinny być obecne warunki, skromna ilość materiału, oszczędne obchodzenie się z nim, oraz dążenie do doskonałości formy materiału i wykonania. Oto obecny cel rzemiosła.

W stolarstwie meblowym zapotrzebowanie na meble będzie wzrastało szybko. Zasilenie rynku przez przemysł meblowy będzie musiało być poparte przez rzemiosło, które ze swej strony powinno dawać wytwory rękodzieła stojące na najwyższym poziomie. Wzorów dobrego mebla prawie że nie posiadamy. Wzory dotychczas u nas używane były przeważnie pochodzenia nie polskiego, oparte na niezrozumieniu naszych warunków życiowych, klimatycznych, a przede wszystkim nie związanych z naszym charakterem narodowym, obcych nam pod każdym względem. Usiłowania w tym kierunku, aby stworzyć wzór mebla, jeśli nie powiem już o charakterze polskim, to w każdym razie odpowiadającego naszej psychice, — już były, ale te wzory, które dotychczas miały prawo głosu, projektowane przez architektów wnętrz, obecnie nie odpowiadają wymogom naszego życia. Były to meble przeważnie o charakterze indywidualnym, mające jeszcze na sobie ślad przeżytków stylów minionych. Dziś będzie dominował mebel o charakterze znormalizowanym, choć nie jednolitym, gdyż należałoby szukać wiele typów rozwiązań, do każdej dziedziny życia społecznego, jednak musi on być wyszukany w formie i materiale, mając ciągle na uwadze wykorzystanie materiału, oszczędność w produkcji, a co za tym idzie musi być kalkulowany w niskiej cenie. Forma jego musi być należycie opracowana, aby nie tylko tłumaczyła nam funkcjonalną konieczność, lecz, by była naszym najwyższym wyrazem artystycznym.

W wiekach średnich, kiedy rzemiosło osiągnęło najwyższe szczyty swego rozwoju i znaczenia, rzemieślnik sumiennie i ze znawstwem wyszukiwał formę wykonywanych przez siebie przedmiotów i osiągał wyniki, które dotąd budzą zachwyt i uznanie dla jego pracy. Są one po dziś dzień dziełami sztuki, są one wyrazem życia danej epoki i świadczą o prawdziwej kulturze społeczeństwa — jako odbiorcy, i kulturze rzemieślnika — jako producenta. W tym też kierunku powinny być prowadzone usiłowania odradzającego się rzemiosła. Współcześni rzemieślnicy za mało zadają sobie trudu, by szukać wyrazu artystycznego w produkowanych przez siebie wyrobach. Wciąż pokutuje u nas płytki, przestarzały modernizm, który nic z nowoczesnym meblem nie ma wspólnego.

Winy nie należy szukać u rze-

Państwowy Instytut Sztuk Plastycznych — współdziałanie tych dwóch czynników jest konieczne.

Celem Państwowego Instytutu Sztuk Plastycznych jest kształcenie twórczych artystów projektodawców dla rzemiosła i artystycznego przemysłu w zakresie wszystkich materiałów i technik. Wychodzą z tej uczelni artyści fachowcy umiejący połączyć wysoki poziom artystyczny z wymogami: materiału i narzędzia.

Na konferencji ustalono, że współpraca obejmie narazie: opracowanie przez Instytut Sztuk Plastycznych — drogą urządzenia konkursów szkolnych — wzorów dla meblarstwa i galanterii skórzanej a następnie wzorów dla zabawkarstwa, pamiątkarstwa, introligatorstwa, malarstwa dekoracyjnego itp. Rozprowadzeniem wzorów wśród rzemiosła zajmie się Izba za pośrednictwem Cechów.

Ponadto mając na uwadze podniesienie poziomu artystycznego rzemiosła, postanowiono urządzić cykl odpowiednich odczytów dla poszczególnych zawodów rzemieślniczych oraz wprowadzić w program kursów urządzanych przez Instytut Rzemieślniczo-Przemysłowy naukę rysunku odręcznego, kompozycji plastycznej, liternictwa i techniki reklamy.

Dyrekcja Państwowego Instytutu Sztuk Plastycznych ze swej strony zapewniła uwzględnienie w swym programie szkolnym potrzeb i postulatów rzemiosła nie tylko Krakowa, lecz i całego okręgu województwa krakowskiego.

Nie ulega wątpliwości, że zapoczątkowana akcja w kierunku związania problemów sztuki w odniesieniu do produkcji rzemiosła i przemysłu artystycznego będzie się rozwijać jak najbardziej pomyślnie.

Działalność Spółdzielni Gospodarczej Piekarzy w Krakowie

Celem zapewnienia społeczeństwu krakowskiemu jak najlepszego i najtańszego chleba, założyli 19 czerwca 1945 r. samodzielni mistrzowie piekarscy w Krakowie — z inicjatywy Zarządu Cechu Piekarzy — Spółdzielnię Gospodarczą z odpowiedzialnością udziałami. Spółdzielnia zaopatruje swych członków w mąkę, węgiel, drzewo, drożdże, oraz w urządzenia jak piece, maszyny, łopaty piekarskie, strychówki, żarówki i in. Jest więc Spółdzielnią handlową a nie Spółdzielnią pracy i ma na celu — przy wyeliminowaniu pośredników — nabywanie wprost u źródła koniecznego surowca i dostarczenie go swym członkom po cenach najniższych.

Praca Spółdzielni jest także i społeczna, gdyż pragnie dostarczyć konsumentowi chleb najtańszy, nie obciążany prowizjami pośredników.

Pierwsze kroki Spółdzielni, jak każdej nowej placówki, były ciężkie. Z jednej strony utrudnieniem była urobiona przez osławionego Mazina nieprzychylna opinia o piekarzach, a z drugiej obawa przed konkurencją pośredników i handlarzy mąki. Wybrany jednak — przez wyłonioną na Zebraniu Założycielskim Radę Nadzorczą — Zarząd Spółdzielni nie zrażał się trudnościami i doprowadził, że 14 września 1945 r. po uzyskaniu opinii o przydatności Spółdzielni ze strony Izby Rzemieślniczej i Związku Rewizyjnego R. P., przyjęto Spółdzielnię na członka Związku Rewizyjnego, Okręgu Krakowskiego i zarejestrowano w Sądzie Handlowym w Krakowie. Od tego czasu po wynajęciu lokali biurowych w salach Powiatowego Związku Cechów Rzemieślnicznych w Krakowie, ul. Sławkowska 13/15, przystąpiła Spółdzielnia do działalności handlowej.

Obecnie w Spółdzielni zrzeszonych jest 59 członków-piekarzy, wykonujących swój zawód na terenie województwa krakowskiego. Każdy członek zadeklarował 20 udziałów po zł. 1.000.—. W skład Rady Nadzorczej wchodzą: **Tadeusz Kozłowski** jako prezes, **Franciszek Magiera** jako zastępca, **Siwek K., Motyka Wł., Orczykowski E., Skałka J.** jako członkowie. Funkcje Zarządu powierzono Jerzemu **Długoszewskiemu**, jako przewodniczącemu, oraz **St. Rachwałowi** i **Wł. Gądkowi** jako członkom. Do pomocy w wykonywaniu czynności przyjęto narazie 4 osoby pozostające pod fachowym kierownictwem długoletniego pracownika spółdzielczego, dyrektora Stanisława **Lupy.** Dotychczas odbyły się trzy Walne Zebrania członków, 6 posiedzeń Rady Nadzorczej i 10 posiedzeń Zarządu.

Spółdzielnia właściwą swą działalność rozpoczęła w listopadzie 1945. Od tego czasu dostarczyła swym członkom mąki ponad 100.000 kg, na ogólną kwotę 250 tys. zł, węgli ponad 100 ton za 160 tys. zł, drożdży do 1.000 kg za 400.000 zł, dalej 7 maszyn do mieszania ciasta, ponad 500 płyt do pieców piekarskich itp. Obrót miesięczny sięga narazie 1,500.000 zł. Dwumiesięczny okres działalności roku ubiegłego zamknięto po pokryciu kosztów handlowych jak i wysokich kosztów organizacyjnych, związanych z założeniem Spółdzielni nadwyżką ponad 5.000 zł, którą w myśl uchwały Walnego Zebrania, przelano na fundusz zasobowy Spółdzielni.

Celem zwiększenia kapitału obrotowego zaciągnęła Spółdzielnia kredyt w wysokości 1,000.000 zł, w Spółdzielczym Banku „Społem" w Krakowie, którego Spółdzielnia jest członkiem. Ostatnio otwarto agenturę Spółdzielni w Proszowicach dla skupu pszenicy. Dla Spółdzielni zobowiązały się również dokonywać skupu zboża Spółdzielnie rolniczo-handlowe Samopomocy Chłopskiej w Miechowie i w Słomnikach.

Wielce pomocnym w działalności Spółdzielni jest obywatelskie stanowisko **Wojewódzkiego Urzędu Aprowizacji i Handlu w Krakowie,** który przychylnie ustosunkowuje się wobec poczynań Spółdzielni, przez udzielanie zezwoleń na skup i przemiał zboża.

Aby uniezależnić swych członków na przednówku od handlarzy, nawiązała Spółdzielnia kontakt z Państwowym Zjednoczeniem Przemysłu Młynarsko-Piekarskiego w Poznaniu celem zakupna większej partii mąki (850 ton), i stworzenia w ten sposób trzechtygodniowej rezerwy mąki dla członków. W tym celu ma otrzymać Spółdzielnia w Banku „Społem" kredyt w wysokości 12,5 miliona złotych. Piekarz posiadający trzechtygodniową rezerwę nie będzie zmuszony — tak jak obecnie — zaopatrywać się w mąkę z dnia na dzień i płacić ceny, jakiej handlarz zażąda. Drugim zadaniem jest zfinalizowanie sprawy wynajęcia magazynu kolejowego przy t. zw. trzeciej bramie na dworcu towarowym. Według projektu umowy z Dyrekcją Kolejową,

mieślnika, tylko od strony warunków, w jakich pracował. Był on od paru pokoleń bezkrytycznym wykonawcą wzorów, dawno przeżytych, a często straszliwie wykoszlawionych, podsuwanych mu przez pozbawionego smaku klienta; dążył on raczej do sztuczek technicznych, nie mając dość chęci i warunków do szukania doskonałości formy. Wartości drzewa masywnego nie brał pod uwagę. Wyprawienie zewnętrzne drzewa, poszukiwania za fakturą ograniczały się li tylko do politury „na błysk". Poza wymaganiami klienta, przeważnie pozbawionego smaku, nie miał rzemieślnik właściwie żadnego sprawdzianu, jaki mebel jest dobry z punktu widzenia użytkowego i artystycznego, wykonując nieraz ogromnym nakładem pracy meble o bardzo miernych wartościach.

Brak literatury fachowej w języku polskim, brak odpowiednich kursów i odczytów, znikoma ilość wystaw z zakresu rzemiosła, względnie sztuki stosowanej, brak kontaktu z architektami wnętrz, którzy właśnie są fachowcami w dziedzinie estetyki mebla — to wszystko nie pozwalało rzemieślnikowi rozwijać się artystycznie, poznawać najnowsze prądy i najlepsze wzory doby ostatniej.

Musimy te braki nadrobić, aby stanąć na wysokości zadania. Nie znaczy to jednak wcale, by rolę architekta-meblarza przejął w całości w swe ręce rzemieślnik. Architekt nadal będzie twórcą i kompozytorem, będzie jednak potrzebował współpracy z rzemieślnikiem, jego rady, jako tego, który kształtuje twórczą myśl architekta. Rzemieślnik zatem musi i powinien znać zasady estetyki, wyczucie formy i koloru, a tym samym przyczynić się do podniesienia naszej kultury mebla.

A zatem — rzemieślnicy! Kształćcie w sobie zmysł formy, koloru i wyczucia materiału przez interesowanie się sztuką, a zwłaszcza stosowaną, przez dyskusje z fachowcami, uczęszczanie na kursy i odczyty, traktujące o rzemiośle artystycznym, zwiedzanie wystaw i muzeów. A wtenczas napewno jaśniejsze dla was będą zagadnienia estetyki i trud poniesiony da wam zadowolenie nie tylko materialne, ale i wewnętrzne.

Arch. Knot-Rolland T.

koszty remontu magazynu wyłożone przez Spółdzielnię będą zaliczone na poczet przyszłych czynszów.

Jak więc z tego krótkiego sprawozdania wynika, Spółdzielnia ma pełne widoki powodzenia, gdyż nietylko ma na celu interes swych członków ale i cele społeczne. Dużą pomocą w spełnieniu swych zadań byłoby uzyskanie własnego młyna, w której to sprawie Spółdzielnia od dawna czyni starania.

Mgr. Jan Gląb.

Prace najmłodszej Izby Rzemieślniczej w Szczecinie

Izba Rzemieślnicza Województwa Pomorsko Zachodniego z siedzibą w Szczecinie rozpoczęła swą działalność w połowie października 1945 r. i już w początkach napotykała na duże trudności przy wyszukaniu odpowiedniego lokalu i urządzeniu biur, walcząc zarazem z kłopotami finansowymi. Przy bardzo szczupłym personelu praca ruszyła w kierunku organizowania biur i rzemiosła w terenie prowadzona przez zasłużonego działacza rzemieślniczego Dyrektora inż. E. Namysła.

Biura Izby mieszczą się w Szczecinie przy ul. Bol. Śmiałego Nr. 4. Prezesem Izby mianowany został L. Kuśnierkiewicz; Dyżury członków Zarządu odbywają się codziennie od godz. 11 do 13-tej.

Dotąd powstało w Szczecinie 14 cechów: Cech piekarzy, rzeźników i wędliniarzy, murarzy i cieśli, stolarzy i kołodziei, malarzy i szklarzy, ślusarzy i kowali, elektryków, blacharzy i instalatorów, krawców i czapników, szewców i cholewkarzy, fryzjerów i perukarzy, fotografów, kominiarzy. Organizuje się Cech zegarmistrzów i optyków.

Pozatym zorganizowano rzemiosło w powiatach: Białogród, Kołobrzeg, Koszalin, Lawiczka, Starogród, Szczecinek i Walcz, tworząc zarazem w Szczecinie i powyższych powiatach Powiatowe Związki Cechów.

W myśl ustalonego planu organizuje się w powiatach po 9 cechów powiatowych, zrzeszonych w Powiatowym Związku Cechów, reszta, około 19 cechów utworzonych zostanie w wojewódzkich cechach. Na całym terenie Pomorza Zachodniego powstanie więc około 200 cechów powiatowych, 19 cechów wojewódzkich i 8 wojewódzkich cechów branżowych.

Uruchomiono warsztatów rzemieślniczych w Szczecinie dotychczas ponad 500, a na terenie Województwa około 3.000.

Utworzony w Izbie Referat Osiedleńczy prowadzi ewidencję niezajętych warsztatów na terenie całego Województwa, kierując tam odpowiednich rzemieślników, zgłaszających się do Izby. Referat ten prowadzi również kartotekę pracowników rzemieślniczych i współpracuje z innymi instytucjami emigracyjnymi.

Wydział Ekonomiczny utworzył Referat Kredytowy, z którym współpracuje Komisja opiniodawcza rzemieślników dla rozprowadzenia kredytów bankowych wśród rzemiosła.

Izba zarządziła rejestrację wszystkich rzemieślników prowadzących samodzielnie warsztaty i przystąpiła do badania ich kwalifikacji, wydając opinie o uzdolnieniu zawodowym.

W grudniu 1945 r. przystąpiono do pierwszych egzaminów mistrzowskich, po uprzednim jednomiesięcznym kursie teoretycznym. Dyplomy mistrzowskie otrzymało 32 kandydatów. Drugi kurs odbywa się obecnie.

Izba otrzymała w posiadanie dawny gmach szkoły rzemiosł, w którym po przeprowadzeniu remontu mieścić się będzie Instytut Rzemieślniczy i Średnia Szkoła Zawodowa.

W trosce o kadry uczniów dla rzemiosła, Izba czyni starania w wyszukaniu odpowiedniego budynku na bursę dla uczniów, w której znaleźliby opiekę, utrzymanie i wykształcenie fachowe uczniowie przybywający z terenów całej Polski.

Czep.

Rzemiosło śląskie święci sztandary

Ostatnio na terenie działania Izby Rzemieślniczej w Katowicach poświęcono aż 3 sztandary cechowe: sztandar Cechu Rzeźników i Wędliniarzy w Bytomiu, Cechu Piekarzy i Cukierników w Prądniku, oraz Cechu Rzeźników i Wędliniarzy w Chorzowie. Na podkreślenie zasługuje fakt, że dwa sztandary poświęcono na ziemiach odzyskanych, gdzie każdy przejaw polskiego życia organizacyjnego ma szczególnie ważne znaczenie.

Zjazd prezesów Powiatowych Związków Cechów

W dniach 16 i 17 marca 1946 odbędzie się w budynku Pow. Zw. C. Rzem. w Krakowie Sławkowska 13/15 okresowa konferencja prezesów Powiatowych Związków Cechów województwa krakowskiego.

Obrady przewodniczących komisyj egzam. mistrzowskich w Katowicach

W sali Izby Rzemieślniczej w Katowicach odbyła się druga konferencja przewodniczących komisyj egzaminacyjnych mistrzowskich i ich zastępców, przeznaczona dla tych, którzy na pierwszej konferencji nie byli obecni. Po przedyskutowaniu całokształtu aktualnych spraw egzaminacyjnych mistrzowskich, wydano uczestnikom nowowydrukowane egzemplarze Regulaminu Komisji Egzaminacyjnych Mistrzowskich i wezwano raz jeszcze przewodniczących do niezwłocznego zgłoszenia tych sztuk mistrzowskich, wykonanych w 1946 r., które nadają się zdaniem komisji egzaminacyjnej do wyróżnienia przez Izbę Rzemieślniczą.

PRAWO PRZEMYSŁOWE

Prawo przemysłowe z komentarzem mgr. J. Mencla można nabyć w Izbie Rzemieślniczej w Krakowie ul. św. Anny 9, wpłacając na konto czekowe P. K. O. w Krakowie Nr. IV-346, kwotę zł 160 oraz 10 zł na koszta przesyłki pocztowej.

Egzaminy mistrz. w Chrzanowie

W Chrzanowie odbyły się zorganizowane przez Powiatowy Związek Cechów Rzemieślniczych w budynku Fabryki Lokomotyw egzaminy mistrzowskie w zawodzie ślusarskim, stolarskim, blacharskim oraz kowalskim. Na egzaminach byli obecni Delegaci Izby w osobach W-Prezesa Rybki Aleksandra oraz Radcy Oremusa Władysława. Egzaminy stały na wysokim poziomie. Na szczególną uwagę zasługiwały sztuki mistrzowskie, które kandydaci wykonywali w warsztatach Fabryki Lokomotyw otaczającej specjalną opieką swych rzemieślników, dając im możliwości do kształcenia się fachowo.

Przewodniczącym Komisji egzaminacyjnych był dyrektor gimnazjum mechanicznego Lubaszka Jan, który poświęca dużo pracy rzemiosłu kształcąc młodzież rzemieślniczą. Praca jest owocną dzięki pomocy i zrozumieniu sprawy przez Dyrekcję Fabryki. Owoce tej pracy mieli możność Delegaci Izby oglądać na miejscu w czasie egzaminów.

Okręg działalności Powiatowego Związku Cechów w Krakowie

Wobec powstających wątpliwości Zarząd Pow. Związku Cechów wyjaśnia, iż okręg działalności Pow. Związku obejmuje powiat krakowski i obszar miasta Krakowa. Do Związku należy obecnie 28 cechów krakowskich oraz 3 cechy w powiecie, przyczym okręg działalności:

Cechu Rzemieślniczego w Liszkach obejmuje gminy zbiorowe Liszki i Czernichów.

Cechu Rzemieślniczego w Skawinie obejmuje gminy zbiorowe Skawina miasto, Skawina wieś, Świątniki Górne.

Cechu Rzemieślniczego w Wieliczce obejmuje gminy zbiorowe Wieliczka miasto, Wieliczka wieś, Koźmice Wielkie.

Okręg działalności Cechów Krakowskich obejmuje poza miastem Krakowem gminy zbiorowe podmiejskie, a to: Swoszowice, Mogiła, Ruszcza, Węgrzce i Zabierzów.

Organizacja rzemiosła powiatu kozielskiego

W styczniu br. odbył się zjazd rzemiosła powiatu kozielskiego w Koźlu, na który przybyło 300 rzemieślników wszystkich branż. W zjeździe wzięli udział przedstawiciele władz państwowych i samorządowych. W wyniku obrad utworzono zbiorowy cech powiatowy i wybrano zarząd, który do czasu zorganizowania cechów branżowych i powiatowego związku cechów będzie pełnić funkcje zarządu tego związku.

Redakcja i administracja. Kraków, Rynek Główny 22/II p., tel. 548-45/46 Wydawca: Izba Rzemieślnicza w Krakowie.

Redaguje: Komitet Redakcyjny. — Druk: I Drukarnia Państwowa, Kraków, Wielopole 1. M—05788